

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Diffa

Mda

BURA

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 1 - 919852 - 28 - X

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

Diffa Mda

WALA

KUTIRAM AR DIFFU ATAR MAMBULA

(KU NCANTIDZI ZUZUM AKWA HOTOYERI KUMA)

Mda ku rubuta kakadu na ngini na tasara kuma akwa tsidir faransa akwa muva 1732, Mda ku zorinkir ka jakta rubuta ni kamyar kithlir ar mishan akwa Africa akwa muva 1929, Mda na zorinkir ni an Rev. J.R. Gschwend, Mda ku shinanta ni ka rubuta ni akwa mya zumzum na akwa duniya, ku tiranta 300. "All Nations Gospel Publishers" an ku hara kithlir na ngini Ashna Mda ku ndigunta kakadu ni akwa tsidiyeri 129. Mji yeri zuzum, ka adini zuzum akwa vi nzi yeri na zumzum ku nggata msirakur ar kakadu na ngini, tsuwa da ku wuta kilantidzi abwar mambula, antu da ku wuta pdakkur ar labar ar Hyel tsu apa ti Anabi Ezekiel ku pila akwa muva 586 akumata Kiristi ku si akwa duniya, abir "I ata na alagiri diffu na bilin ka ka pali dzama ar giri ka tsa nzi bilin... antu giri ata si nzi mjir na, tsuwal ata si nzi Hyel z giri. (Ezekiel 36:26-28).

Diffa Mda

MBWA AR HYEL WALA VI KITHLIR AR SHATAN (1 Yohanna 3:4-10)

Sakati ga akwa karata kakadu na ngini, usa ka ga dangta abbir tsa ku nzi apa katirnam nati ga ata wata kirnga akwa. Wala ga an mdir nu haptu wala ga an Krista, Mda na a di hamta jiri aka Kristi wa wala mda na ku nka ka bwahili akwa nuar Yesu, ga ata wuta kirnga apati Hyel ata wuta nga. "Mda ana wul su na abila, amma I ana wul diffu." (1 Sam. 16:7). Hyel ana wuta mburu apa ti mburu adi akwa.

Shatan tsa an Tiddar Shanga mdir thlandir. Tsa an maina na ar kuthla ka touwa Kyel na raka ar duniya na ngini, na ku pali kirni ka nzi apa mdir hyentar Hyel na ar paraku kamyar ka tsa mwanta shili Kuga Mwanki akwa laku na mbalmbalari. Akwa vira yeri na kulini tsu apa tu ku nzi akwa sakayeri na waci, aposilayeri na shimya shimya adi hang, na ku pali kirda, ka nantadzi apa da an apositayeri ar Kristi. Antu adi sur ndata wa, wala shatan ata tsokta palidzi ka namta kir ni apa mdir hyentir Hyel na ar paraku. (2 Kor. 11:13,14). Shatan, hyel na dimi na ar duniya na ngini ku kisi mji akwa kuthla ka nkata da sinda abbir Hyel ku hir da wala Yesu ku mti kamyar ka tsa mbanta da. (2 Kor. 4:4). Shanga mdir biku ka mji na adi ka hamta jiri wa an mtimari abwar mambula antu da mbdiyan ata kira suyeri na ar Hyel. Dimikur ar duniya na ngini an akwa kithlir kada. (Afisawa 2:1-2). Tar ma ncada ku kilardzi akwa laku laga ma apa niwa antu da akwa mwanta kirda akwa sha na ba saka madi. Kilara mda na pila abbir, "I adi dar kara biku wa" an akwa poktimta kirari kamyar "Bzir ar Hyel ku wutadzi kamyar suna ngini, abbir ka tsa shamta Kithlir na dimi na ku haratidzi." (1 Yoh. 3:8). "Antu apani ka giri hamta kira giri aka Hyel, ka giri nkata laku aka shatan tsa ata si whi ka zhar giri. Ka giri shahadzi adza Hyel antu tsa ata si shahadzi adza giri, kicimta giri tsiya giri, giri na mdir biku! Namta giri diffa giri kicikica, giri na ka diffu suda." (Yakubu 4:7,8).

Sakati ga akwa karata kakadu na ngini ka hylpa su ata kira hotayeri na akwa ni, ga ata tsokta wuta nzir diffa ga akwa. Kaga kilinkir ka paraku ar Hyel ncanta alaga laku ti diffaga akwa. Kaga kilinkir ata kira bikur nga, ga adi ngilari abbir biku. adi akwa diffa ga wa, kamyar ndir ar Hyel ku pila ala mburu abbir "Amma ma mburu ata pilabila bikur mburu aka Hyel, tsa an ka jirkur na ana hara su na kalkal, antu tsa ata tifumta ala mburu bikur mburu ka kicimta mburu ta shanga dimikur tu mburu ku hara. Ma mburu pila abbir mburu adi hara biku wa, antu mburu ata namta Hyel ka mdir thlandir, antu ndirir ni adi akwa diffa mburu wa." (1 Yohanna 1:1-10).

Shatan an mthlakur nga wala Hyel an mthlakur nga. Ga an mafar shatan wala ga an budar Hyel, mabiku an akwa kithlir ka diffa ga, ga dia bediarlwa, amma kaga hapta kuraka ga kara tuwa aka Hyel. Tsa ata na alaga msirmsirkur atar Yesu Kristi na ku si akwa duniya ngini kamyar ka tsa mbanta mjir biku, ka tsa bigilimta duna ar shatan ka biku na ku nzi ata kira mburu. Tsa an mdir mbanta mburu. Ga akuma Hyel na Bdakkarkara na asinda shanga suyeri na duwar duwari, dzamayeri na duwar duwari ka haran nga, lakur nzinzi ar mpiktaga. Ata nzi movlr kara duwar kirnga ka harar nga aka Hyel. Kamyar "Hyel an namta thlima mburu – Tsa anggata su waya? Tsa an namta nca mburu – Tsa atsokta wuta su waya? (Zab. 94:9).

Hyel ana wula shanga duniya ni, ka tsa hamta duna aka mjina ka diffu nkyarhinkyarhlari alari. (2 Labarbaru 16:9).

"Tsa ana wula shanga vi mwari ar mda, kuthla adi na mengilka tsokta duwwamta mdir biku ta Hyel wa." (Ayuba 34:21,22).

"Amma Yesu adi mbursa ka da wa, kamyar tsa sinda shanga mji karkar." (Yohanna 2:24).

Apani "Da ka kuceli mji natu bikur da ku tifumtadzi, natu mda ku fori ata kira suyerina dimi, dimi natu da ku hara. Tsa ka

kuceli mda natu mthlaku adi kisi ni ka hara dimikur wa antu tsa an msirmsirari ta poktidzi." (Zab. 32:1-2).

NKIRBILA SU ATA KIRA HOTAYERI NA AKWA KAKADU NI

HOTA NA TASARAKUMA

Hota na ngini akwa ncata diffa mda na tsu ar duniya, sal wala mwala na tsu akwa nzi akwa biku, natu mda ana pila akwa Baibul abbir mdir Biku, tsa an mda na tu dimikur ar duniya, ka nggukayeni ar dza ka fiva sur dza an akwa kithlir ka mpikari. Na ngini an hota na jiri apatu Hyel ata wutari. Nca na hinghari mamza ni akwa nkirpila su apati nca mdir sa mbal ka wika ana nzi akwa tsu apatu kakadur karapwayeri ku pila, akwa Misalai 23:29-33: "Ncanta ali mda na ana sa mbal ka duna, natu tar ka tsa wata mbal na bilin kilara saka, antu l ata ncata alaga mda na ku hilanta kirni ka nzi bwashan aka kirari, kilara saka tsa ana sinta hapta hankal, tsuwa tsa akwa jikammya kilara saka. Ncari an apa mamshi, tsa ka mbilkuyeri na a tsokta kicimtdazi wa. Ga adia zhari ka yimir anab nkirta nga wa, wala tu tsa ata mbila ka mamzakur, walatu tsa ata filta akwa diaglam, ka pupi likipu. Sibila dipari, ga ata nggata apa pwapu na ka gwar na mokir an ku kalnga. Ncaga ata mbwi kuthlu, antu ga adi ata tsokta dzama wala gari dodu wa."

Ahihia kira mda na akwa hota ni, diffa mda ata wutadzi hyinghari ka mobiyeri zumzum na ata gari atakira bikuyeri na zumzum na adi akwa diffa mda, kamyar tu diffu an ki yabila bikuyeri na zumzum ar mburu. Hyel ku pila ala mburu atar mya Anabi arni naka thlimari lrmiya abbir "Mda adi na atsokta nggabila diffa mda wa, su adi kili ni ka poktidzi wa, shilku arni adi ana kura wa. (Irmiya 17:9).

Yesu ka kirari ku gari ata kir ka pila, "Kamyar akwa diffa mda antu dzamayeri na dimi dimi ana sibila, apa dzamir zanikur,

hila, tsi mda, lika, ngguka, sur mda, kumanggarkurm ka shanga suyeri damwa na dimi dimi na mbili apa. Pokta mda, diffur Olkur, silka, ngkir ndir dimi ata kira mda, whava, cokukur, shanga suayeri na nggini na dimi dimi ni antu da ana thlata akwa diffa mda ka bzamta mda." (Markus 7:21-23).

DIFFA MDIR BIKU

1. FUGUM – Apatu kilara mda ana hua Bdakkur ar fugum na ata Mbilmbila ni, azi akwa diffa mda ni, tsa akwa gari ata kira bikur ar mbikantadzi (gaya). Lucifa an mdir hyentir Hyel na cercarari wali, tsa ku nika vi nzi nzir ni atar gaya antu tsa ku si nzi dawar Hyel – Shatan. (Ishaya 14:9-17; Ezekiel 28:12-17).

Gaya ku thlata akwa diffa manda ar kuthla. Tsa ana ncata kirni akwa Lakuyeri hang mji laga ana gaya ata kira gina ar da, mji laga ata kira ilmi arda, mji laga ata kira kari ar zaman na tuda ana hata ka ncanta durakur ar da kula sili, ha kari na ata mbilmbila, ginar wulya, sur tsi (Zobi) ka su yeri na ku mbili ku ngkirbiladzi karkar akwa kakadur Ishaya 3:16-24. Mji laga ana gaya ata kira kakar dayeri na waci, tsidir da, sur harar durir da, geliyeri ka suyeri na ku mbili, da ku fori abbir "Hyel ana ngkata laku aka mji na ka diffur olkur, amma tsa ana hamta barka aka mji na ka turhhi kir." (1 Bitrus 5:5). Hyel ku nggilar diffu olkur ka mbikantidzi. (Misalai 8:13). "Diffu olkur ana mwanta mda akwa sha, mulmulkur ana dlamta mda." (Misalai 16:18).

2. KILA – Na nggini ata ncata ngguka ar dza apa adiakur, lika (Zanikur), Bikuyeri na nginiku jaka ka duna akwa zaman bilin, ka virayeri ar tsikir na ngini, ku mwanta natu tar ka mburu kilinkir aka ndir ar jirkur natu Yesu ku pila kudzuha ka muva 2000 na ku tiramta, abbir vira yeri ar tsikir ata nzi apa vira yeri ar Sodom ka Gomorrah. Nzi akwa laku ar biku na ngini adi nki mji ka kisimta da, shili ka mwanki. Ka si akwa kuta ki ar mjir adini, ka makaranta yeri, mbwar dlu mitipi (Hotela yeri), daci wa, amma dimikur ngini kula sili, ka

1. DIFFA MDIR BIKU

didukur ku wuta lakur ni akwa diffa mji atar siliman yeri, viayeri ar bathla, kakadu yeri ar hihlikur, ka tsuwa akwa laku yeri hang damwa, har ma su na tu Hyel ku kiga abbir biku ku nzi abbir kilar kirar zaman. Mji na nggutu milan milan ku namta lakur nzi ar mpika da atar Siliman yeri ka kakadu yeri. Na ngini akwa mwanta da akwa boni, Sili ka "Ma I sinda," Goni yeri, Shili ka mwanki na ana gebi ar adiatur an ku nzi Katsala yeri ar zaman nyinyabu na ngini. Mbwayeri ar bathla ku nzi vi tsitsa adiatur. Katsalayeri ar Hyel, mji na ka diffu kicakica apa Yusufu (Farawa 39) ka mji na ku mbili, mda adi ana dangta ka nua kur Sila da kira wa. Wala Zulu mda na adi sinda Hyel na jirari wa, ting waci tsa ana tsigi kilara mda naku hara zanikur sal ka mwala, tsa ata tsokta hyipa su aka zaman ar kilar kirna ngini ka thlata ka zaman ngini akwa sharia ka nkamta ni. Hyel ku pila ala mburu abbir muburu adia geli ka zanikur wa, amma ka mbur whi ka zhari. "Ka giri zhari zanikur Biku laga na tu mda ana hara adi Paktidzi ka dza mda wa amma mda na ana hara zanikur antu tsa ana hara biku aka dzari surni. Giri adi sinda abbir dzagiri an mbwar mambula na Bdakkarkara waya, natu tsa anzinzi akwa dza giri tu Hyel ku hamta ala giri? Antu apani giri adi ar kira giri wa, amma ar Hyel," (1 Kor. 6:18,19); "Antu ma kilara mda ata shamta mbwar Hyel, Hyel ata si shamta ni tsuwa. Kamyar mbwar Hyel an bdakkarkara, antu giri an mbwar Hyel ni." (1 Kor. 3:17).

3. GADU – Gadu ni akwa gari ata kira biku ar sasasu (whika) ka sim hang. Tsa an mobi na ka didi na ana ndasimya shanga suna ku si akwa lakur ni, wala kicakica wala dthimbur, Tsu apani antu diffu na hyinhyari ka biku ana ndasimya shanga sawariyeri na dimi dimi, ngkirbila su, hota yeri, kakadu yeri na dimi dimi kuga suyeri na ku mbili, Dzamda, naku namta-dzi kamyar mashidu ar Hyel na ka mpika, ku namtadzi ka didi atar sim susumayeri na ana hilanta mda ka hara suyeri na dthimbur apa sa taba, Bddu taba, ndasa kuzuku yeri na movir movir kuga suyeri na ku mbili. Sa taba wala wiwi ku kidimta mji akwa prisonakur akwa zaman na ngini tiramta sakayeri na ku tiramta. Duna ar Hyel daci an atsokta

mpili mji akwa mafakur ar sa taba ka shatan. Mji hang na kiga kirda mjir adini adi ana hira sa tasa akwa mbar addua wa, kamyar ata nzi apa da akwa nggil Hyel, da ana hianta mbwar Hyel ka munya kusar na dimi ngini, da fori abur dzada an mbwar Hyel. "Jiri giri kusinda" ndi Aposil Bulus "abbir giri an mbwar Hyel, natu mambulir Hyel ana nzinzi akwa dza giri! Antu ma kilara mda ata shamta mbwar Hyel, Hyel ata si shamta ni tsuwa. Kanyar mbwar Hyel an bdakkarka, antu giri an mbwar Hyel ni." (1 Kor. 3:16,17; 6:18,19).

Mda na ana hir sim hang, Hyel ku nggilar ni antu tsuwa tsa adi a tsokta dlu kilara su akila Hyel wa. Mburu ana sim susuma kamyar ka mburu likuma ka mpika mburu adi nzi ka mpika kamyar sima wa. Susuma na bddaku ata tsokta ndlanta mda na ka mi, amma mda na ka kutari bwang ana tuwa kilara saka abbir "sinta, sinta!"

Mda na ka kutari bwang adi a tsokta ndlantadzi wa. Akwa simya ar Alkawal madiya, mda na ka kuta bwangkur ka mdir sa su kamda tsi da ka pela. (Kubawar Shari'a 21:18-21). "Mjir wika ka mjir simhang ata si lukwa nggudikur. Ma su natu ga ana hara an simka hen! daci antu adi ata fiwa, ga ata badita ha dasa." (Misalai 23:21). Kaga dangta abbir mda laga na ku hir sim hang, tsa mdir gina, tsa ku nzi mafa aka ngguka yeri ar dzari, tsa ku mtl ka wuta kirni akwa U,U, ka boni tsuwa na mokir. Dimikur ar sa mbal an hang, tar ma mda pila alaga wa. Mburu adla kitani abbir tsa suna rakka wa. Hyel ku ngkirpila ala mburu karkar akwa kakadurni abbir, mdir sa mbal adi na ata wuta kuhyikur ar Hyel wa. Mbal adi susuma wa, tsa an sur sa na ana shiginangta angara mda ka namta ni ka tsa hara su ar bilkukur. Da ana nzi mji na dthyimbur, har saka laga da ana tsi mda ka ndolimta walya nwa da, natu da adi atsokta harar kula sa mbal wa. "Sa mbal hang kamta ata namta nga mdir hara kuraku ka tsuwa zoli. Sa mbal an kirpinting kur." (Misalai 20:1).

Mji na ana nama ka dilla mbal an ka biku akuma Hyel tsu apa mjir sari, kamyar Hyel ku pila "Giri an shashari, giri na

katsala yeri ar sa yimir anab akwa kwalba; Giri na mulmulari ka kula hyivira ka gir sa yimir anab na gwargwara ri." (Ishaya 5:22). "Ga ata shamtadzi ma ga hamta mbal aka ntuwula arnga, ga ku na ala da karmyar ka da wika." (Hab. 2:15). Jiri ga ka sindari abbir mji na dimi atsokta lukwa kuhyikur ar Hyel wa. "Giri adiya pokta kira giri wa, mji na dimidimi wala mjir vungkir sili aka haptuayeri wala mjir hara zanikur, wala mji na ana pi ka sal nwa da, wala mjir hila, wala mjir zamba, wala mjir wika, wala mjir pila suna dimi ata kira mda ka thlandir, wala mjir thlalaku, adi akwa nca mji nayeri ni na ata wuta kuhyikurir Hyel wa." (1 Kor. 6:9,10).

Bikuyeri ar dzamburu an ata bubal. Laga yeri akwa ncada an zanikur, adiyakur, kithlir dimikur; "vungkir sili aka haptuayeri, hakdzi, dawakur, bedi, silka, diffu borborkur, diffu oikur, kumanggarkur, wika, gelir domikur mji na ana hara su nayeri ni adi ata wuta kuhyikurir Hyel wa." (Gal. 5:19-21). "Giri adiya wika ka mbal, ka tsa si shamta giriwa, amma ka giri nhyantidzi ka mambula." (Afisawa 5:18).

Yesu ku hamta kiga nayeri ni aka kilara mda na ka thlili abwar sur mambula. "Kilara mda na ka thlili, ka tsa si adzara ka tsa sa." (Yoh. 7:37,38). "Asira giri, shanga giri na ka thili – Nggidza yimi! Asira giri, giri na kula kungguna, – masa giri mthi ka giri sima! Asira giri, masta giri yimi anab ka U, uwa na ar mambula, giri adi ata shamta su akwa wa!" (Isa. 55:1). "Kilara mda na ata sa yimi natu l ata na ala ri ni, ata nzi akwa dzari apa kucir kila na ata whi, ka si hamta ala ri mpika na akur wa." (Yoh. 4:14).

4. CIMA – Cima ni ata gari ka ncanta harwakur ka lilibukur, ka tsuwa kilinkir aka kithlir yeri ar shatan, apa mutukur. (1 Sam. 15:23). "Mda na harwa na ku nggilar ta kithlir ata tsi kirni daci, dzama kni an ka tsa wuta su na tu tsa hira ri daci." (Misalai 21:25-26). Joshua ku pila aka mjir Israila abbir "Giri adia nzi azi kula hara su wa, mwa giri tartar kita tsidi ni ka giri Simimya." (Alkalawa 18:9). Kumir dzamda an harwa ka tsuwa lilibu abwar kithlirir Hyel. Yesu ku pila "Ka giri nggita

lukwa atar nyarmbwa na cinggithlu, kamyar l ata pila ala giri abbir, mji hang adi na ata bara lukwari, amma da adi ata si mzhi lukwari wa." (Luka 13:24). "Kilara mda na ata paka su antu tsa ata wuta ri." (Matta 7:8). "Kuhyikur na amtazi ku dar boni ka duna akila mpayeri, antu mji na ka duna akwa lukwari ka doli." (Matta 11:12).

Mpathlathukur abwar mbantadzi ka mpa na akwa mambula kamnyar mambula ar mburu ana sinta mta na ba saka madi. Ata ngkata mburu ta hara addua, ta paka zurang abwar sur Hyel, ata ngkata mburu ta dlu barka yeri ar Hyel na hang akwa alkawal arni. Ana Sintu shamtadzi. Ma Hyel akwa gari ka ga, ata pila alaga kaga hamta alari diffa ga, antu shatan ata pila ala ga abbir kaga zhari sai dipa wala saka damwa Natu ga ku cerbilla. Natu ga adi ata nzi ka nibwa ar wutari wa, antu ga ata mta kula mbantadzi ka kula Kristi tsuwa. Hyel ku pila "Giri adiya namta diffa giri bubal wa, apatu kakayeri ar giri ku hara, sakatu da nceta mulmulkur aka Hyel, ka ngkirta ni akwa mtaku vir na ndaka. Tiddayeri ar giri ku ngkirti ra antu da ku wuta Kithlirir na akwa kuta muva nfwarkumari. (Ibra. 3:7,8). Mji yidau an ku mti atar mambula kamyar nggilar mbantadzi abbir tar saka damwa na tu da adi ana wuta wa ri? Viri na di pa adi arnga wa.

Kithlim dza cima ni ana nzi sur Kithlir aka mjir hagdzi kamyar tsa di. Akwa nca enta azi biku ar hagdzi ka tsa di, wala nuwa udzum ata via mbursa ka Hyel na ka mpika. Ting ma akwa sakar ngkirtadzi ka Shilku, boni ka ka diffu bzbiza, kalkal ka mburu giga thlima Hyel na ka mpika, na dimhadimhari ka tsa dlar mburu, mburu adia Vuhanta jiri ar mburu akwa suyari damwa wa, kamnyar "Hyel an mdir pwar mda akwa laku natu tsa ata mwari akwa." (Zabura 37:23). "Mda adi na nggawa akwa nca giri ya? Ka tsa kiga mji na Ol'ola ar ekklesiya, kamyar ka da hara adduwa ata kara ri ka kirkirta ni ka mal akwa thlima mthlaku. Antu adduwar hamta jiri at si mbanta mda na nggawa ni, antu mthlaku ata si hyenta ni, tu wala ma tsa ku hara bikuyeri tsuwa antu ata si tifumtadzai alari, kamyar nggini ka giri Pilabila biku yeri ar giri aka nwa giri,

ka hara adduwa ata kira nwa giri, antu giri ata si mbantidzi. Adduwar mda na pwa an ka duna hang na ata kuri kithlir." (Yakubu 5:14-16). Hyel ku tsowa aka mjir Israila ka pila "Giri adia hara sadaka ka madar giri akwa U'u, ata Visadaka ar giri wa, giri tsuwa adia kilinkir aka mjir hagdzi, wala tsa di, wala kithlir ka kurum wala kudlar shambar kur wa (wala mwari adza diahgha). Giri adia kilinkir kagiri Yu su akila mambula ar mji na ku mti wa (apa wul su ar mambala). Hyel Mthlaku ar giri ku nggilar mji na ana hara suyeri na dimi apani." (Kubawar Sharia 18:10-12). "Amma abila ata hil birni ni (na amtazi) antu kilayeri adi, ka mjir hagdzi, ka mjir lika, ka mjir tsi mda, ka mjir Vungkir sili aka haptuayeri, ka shanga mji na ana hyira thlandir tu da ana thlandir tsuwa. (Suna Kilardzi 22:15).

"Ga adia mwari adza mji na ana kithlir ka mambula ar mjir na ku mti kamyar kada na ala ga simana wa. Ma ga ku mwari antu ga ata nzi ka didi, I, ya an mthlaku Hyel ar giri." (Lev. 9:31). "Amma mji ata pila ala giri ka giri paka tabar akila mjir hagdzi ka mjir tsadi, na ana tsi kuraku ka gari ka karaku na nakka apa kuraka dika. Da ata pila mji ana pakka gari akila mambulayeri ka kiga mji na ku mti kamyar mji na ka mpika. Antu ka giri shino ala da ka pila "Nggata giri su natu mthiaku akwa hyipa ala giri! Ka giri psi thlim aka diahgha wa – suna na tu da ata a pila ala giri ni adi ata si dlar giri wa." (Isa. 8:19,20).

Sakatu ga akwa karata kakadu na nggini rakka ni. Hyel akwa gari ka ga, tsa akwa kiga nga kamyar kaga shinantidzi ka zhar bikur nga, ka ga hamta diffa ga alari, amma mambula ar cima ni, na akwa diffa ga ni, ata na alaga myayeri hang kamyar kaga nggilar hamta diffa ga aka Hyel, antu tsa ata bara hgianta diffa ga ka hyivira. "Manti mjir kutaki na, pashirna yeri ka mjiyeri na damwa ata pila ri, ma I ku nzi Kristian? Man ta hara ma I atsokta lukawa bathla, patiyeri, ka viayeri darmwa na ar nggata msirakar duniya ri? Ata via ka ga wuta ginayei na hang akwa Kristi Yesu, msirakur na angkirbiladzi wa, kucelkur arni natu ndir angkirbila wa, olkur arni, mpika na

ba saka madi na hyirihyari ka kucelkur, ga ata badita shanga suyeri na tu ga ata ndika ka da, wala nggilar da” Ma gaku na laku aka Kristi ka tsa si akwa diffa ga. Hyivirir mji ka hyivirir shatan ku Kisimta nga mafa aka shatan. Amma Kristi ku si ka tsa mplinga ka na alaga msirmsir kur. Tsa ku si kamyar msirangta shanga mji na mafa aka nzir mpikaga kamyar hyirir mta na tu da kugari. (Ibra. 2:14,15). Mambula ar lilibukur aka kilinkir an akwa namta nga kaga nzi nggerdu natu diffa ga ata nzi bubal apa kugwar hila clima ni.

5. TUNGNVWA – an mobi na movir ka dimi tsuwa. Nggilardzi, diffu borborkur ka diffu na dimi ana hara kuhyikur ka diffa mda, antu ka hang ana mwanta mda ka tsa tsi mda. Ga ata tsokta nkirta kisi diffa ga na dimi ni tar virti tsa publardzi akwa girgirkur arni. Ata nzi kalkal ma ga ata kilinkir abbir jili diffu nggini ga kugari, antu kaga kida Yesu ka tsa mpili nga ta diffu ngini. “Ga adia harnta laku aka diffu borborkur wa, ana mwanta mda akwa sha daci.” (Zabura 37:8). “Diffu borborkur na dimi ka tsuwa ana shamta mda.” (Misalai 27:4). Kaga kisi diffa ga na girgir ni ka pupi ata kir, kisi nwa nga akwa diffu an zollkur. (Mai Wa’azi 7:9). “Ka ga zhar diffu borborkur.” (Kol. 3:8).

Mjiyeri na bubushiu hang ana sa mbal kamyar ka da ntsanta kirda kamyar kithlir ar dimikur wala nta dawa, amma ngini ana nzi apa Yimir anab natu mda ku mtsarbila akwa gwarar pwapu. (Kubaiwar Sharia 32:33). Nti dawa an msira aka diffur biku, amma Hyel an mdir hakata Shanga Suyeri na dimi dimi. Yesu ku pila, “Kaga hir dawayeri arnga.” (Matta 5:44). Hyel ku hara aikawal abbir tsa ata tifimta ala mburu shanga suyeri natu mburu ku hara na dimi dimi, ma mburu ku tifumta aka mji na ku bzamta ala mburu diffa mburu. (Matta 6:12). Diffu ar fuva ka caca antu Hyel ku nggilari. Moba na dimi ar pumta mamshi ka mpa an adi akwa diffa mda, antu tar ka msirakur na jirari ncidzi akwa diffa mda ma ata fi.

6. PWAPU – an ku Poktimta Hawa’u akwa gadima ar Eden

ka nthlimta mwardzi na Msira ka Pazhikur na akwa dapwa da kuga Hyel. Shatan ku nzi ka silka ata kira Adamu ka Hawa'u sakati tsa ku wuta da ka Kuhyikur ata kira shanga su na akwa duniya, da tsuwa akwa nzi nzi ka msirakur ka mwardzi ka Hyel, natu waci an vi na tu tsa akwa amma kulini da ku kita vi nzinzir ni. Atar silka antu shatan ku dimha lakur shamta da, antu tsa ku si nggeri da, ka hilangta pazhikur ka mpika na akwa dapwa da kuga Hyel. Tsu apani antu silka ka kumangarkur ar shatan na akwa diffa mji ana shamta diffu mwapukur ka kucekucelkur na akwa diffa mji kalini-ma sakati da ku wuta mji laga akwa nzinzi ka msirakar ka shiktadzi tsawa. Silka ana sinta dzama na dimi akwa diffa mda kamyar ka tsa shamta kucekucelkar ar mji ka mwanta da har ka da tsi mda. Jili ngini ana watadzi wala akwa nzinzir kutaki. "Salaki adi ana nzi ka diffu borborkur Kula silka wa; nta dawa arni an kula vi data." (Misalai 6:34). Akwa vi kithlir ka tsuwa akwa lakuyeri damwa ar nzinzir mburu, ana sinta boniyeri hang ka nggilar dzi. Wala akwa nca Kristianyeri na ana kithlir Hyel, mjir ngkir labar ka mjir kithlir mbwar Addu'a zumzum mji hang adi msirmsira ri abwar silka wa. Tar ka da nzi dimhadimhari tidiku, ka da nzika hirkur ar Hyel na kicakica tidiku na ti tsa ku pu akwa diffa mburu atar mambular ni na Bdakkarkara (Rom. 5:5) ma apani wa apani ar da ka Kithlir arda aka Hyel ata si hilang ta dzi atar silka.

7. WHAMBA – Whamba ni akwa gari ata kira ngguka ka hir kugguna na an nggilanga dur dimikur shang. (1 Tim. 6:10). Whamba laga yeri akwa Tsidir Congo ana sim funfing tar ma kuta da ku ndilla antu da ata mtimtadzi. Mda na ka bara sim hang adi ana hir kilar tsiyarri ka tsa dlar mjir boni kuga mjir tur su wa. Da ana bara wuta gina ar duniya ni akwa lakuyeri na dinmi wala Bdaku Yesu ku pila "Giri adiya vi gina aka kira giri akwa duniya, ata vi na tu purpir ka zimirviya ata bzamtari, ka vi na tu hilayeri ata bulumta mbwa ka hilita wa, amma ka giri pwi gina aka kira giri amtazi, ata vi na tu purpir ka zimirviya adi tsokta shamtari wa, ka ata vi na tu hilayeri tsuwa adi ata bulimta mbwa ka hilita wa, kamyar vi na tu ginar nga ata, antu diffa ga anda tsuwa. (Matta 6:19-21).

Achan ku kata kirni ka wuta mta atar nzinziha ka pela kamyar hir zinariya ka azurfa ka kariyeri ar dza. (Joshua 7). Yahuda Iskarioti, mdir nuar Yesu Kristi ku Mbwarnta kirni kamyar hir kungguna ku vu ni tu tsa ku bili mthlaku ka mdir kiyir ni. Adi kungguna ni an dimi ni wa, wala zinariya ni wa, amma hirir kungguna na a pupi duwa-duwa-rari akwa diffa mda.

Shili ka mwanki dubu dubu na ka vi nzi zumzum ka akwa shanga durayeri akwa shamta mpika da ka mpika kuta ki arda atar mobir, wuta gina na hang na ana wutadzi vir duku atar caca ka mbwi alkawal na dimi ar paka kungguna, gelir kila kuga suyeri na ku mbill. Moba ar nzi ka gina kula dar boni an akwa vu mji kada hila ka tsi mda ka mbwarnta kir da. Hirir kungguna ka bara sim hang ka suhang na ku dludzi, su yeri apa bara thlim, duna, ata tsokta nzi atar siyasa kamyar kuhylkur ata kira mji damuwa, duna ar kungguna, dunar adini, nzi ka damitadzi hang kamyar thlima mbwar addua'r nga tiramta damitadzi abwar Hyel, Kerrimta kilara bzir Hyel na ata bara nu Yesu ka duna kula nzi bzir kilara mbwar addua. (Mark 9:38). Yesu pila, ka giri hara hangkal, ka bila kiragiri ta kilara jili silka madi, kamyar mpika mda adi nzi ka hangkurir suyeri na tu tsa kugari wa, wala tsan ka gina apa madi ri? (Luka 12:15). Gari ar mdir gina laga ku wutadzi apani "Antu Yesu ku ngkira ala da karapu na nggini abbir, Mdir gina laga adi natu fakur ni ku ya ka duna. Antu tsa ku badita dzama akwa diffari ka pila abbir, 'I adi ka vi na tu ki pwi shanga sur fakur na akwa wa antu man tu ki hara ri? Antu tsa pila akwa diffari abbir, nggidza su na tu l ata harari; l ata pukthlimta bi a yeri arna shang na adi, antu ki hinta na ol'ola ta na yeri ni, antu l ata si pu. Mhyir na akwa, ka shanga su arna na mbila. Antu tsuwa l ata pila aka kiri abbir, l mda na ka barka, tu l ka surna hang apani, na ata vi ra Muvayeri hang, antu ki hhurumtahhura, ki sim, ka sa, ki nggata msirakur? Amma Hyel ka pila alari, "Ga mda na zoli! Tsu ashina aviri ni, antu mda ata dhu mpika ga, antu shaga suayeri na tu ga ku dimha ni, da ata nzi aka wa ri? Antu Yesu pila, ata nzi tsu apani aka kilara mda na ata vi zina aka kirari, amma tsa adi ka gina na abwar Hyel wa. (Luka 12:16-21). "Mda a tsokta

wuta riba ya, ma tsa ku nzi ka shanga duniya ni, amma mpika ri ata shamtadzi? Tsa adi ka riba wa.” (Markus 8:36). “Antu I ata pila ala giri abbir Giri adiya size ata kira susama na tu giri ata simari wala kari na tu giri ata si hatari wa... Amma na ku tiramta ta shang ka giri bara kuhyikurni, antu tsa ata na ala giri suayeri naku mbili... Kamyar diffa ga ata nzi ata vi na tu mpika ga ata.” (Luka 12:22-34).

8. SHATAN – Shatan tsa an tiddar shanga mjir thlandir kuga shanga thlandira yeri. Tsa an mdir vu mburu ka mburu hara biku, antu tsa an akwa hara kuhyikur akwa diffa mda. Yesu ku pila, “Kamyar giri an madar tiddar giri, shatan, antu giri ana bara hara su na tu tiddar giri hyira. Kamyar tsu akwa baditari tsa mdir tsi mda, tu tsa adi dar nzi abwar jirkur wala rakka wa, kamyar jirkur adi akwa diffari wa. Sakatu tsa ana thlandir, antu tsa akwa hara su na tu tsa ku nzi an harar ni whatu, kamyar tu tsan mdir thlandir ka tiddar shanga thlandirayeri. (Yoh. 8:44). Dimikur ar thlandir na rakka duku ka thlandir na ola. Thlandira yeri adi na mda ana pila ka mya, wala rubuta da, wafa hara da. Mda na shimnya an mdir thlandir, kamyar akwa jirkurari tsa namta kirni ka nzi su na tu tsa adi apanda wa. Hyel atsokta thlandir wa, – antu apani Kristian atsokta thlandir tsuwa wa. (Titus 1:2). “Ma mburu ata pila mburu ata mwardzi ka tsa, amma mburu ata nzi tsu akwa kuthlu, antu mburu ata thlandir, tu mburu adi ka jirkur tsu wa. (1 Yoh. 1:6). “Amma abila ata hil birni ni antu kila Yeri adi, ka mjir hakdzi, ka mjir lika, ka mjir tsi mda, ka mjir vungkir sili aka haptuayeri, ka shanga mji na ana hyira thlandir tu da ana thlandir tsuwa.” (Suna kilardzi 22:15). “Hyel ku nggilar mdir hara seda ka thlandir ata kira nvwa da.” (Misalai 6:19).

9. SASILIKA – akwa gari ata kira kuraku na rakka na ana nzi akwa diffamda. Azi tsa ku watadzi ka didi, dimi ka nuhum tsa mtimtari kamyar hara biku dzakdzaku. Tsa ku nzi mdliyan ka hhyidihhyari ka biku antu tsa atsokta hara sharia aka harar mthlakurni kira wa. Kuraku na nggini na dimi ni saka laga tsa ana nzi siri, saka laga tsa ana damitidzi. Tsa ana nca tsi aka mji sakatu kalkal ka tsa nzi didi, tsa na nzi didi saka na tu

kalkal ka tsa nca tsi. Tsa ata tsokta nzi mtimtari, apa mda ku mbwanta ni ka liya na borbor. Tsa adi ana nggata su wala rakka kira wa, Kamyar tu tsa ku nggilar hamta jiri. Tsa ana kilingkir aka mambulayeri ar thlandir ka tsuwa da ana nu a hyipar shatanyeri ka psi thlim aka hyipa na ar thlandir ka pokta mda. (1 Tim. 4:1,2; Ibra. 10:22).

10 NCA – Hyel akwa wuta shanga suna akwa hara akwa diffa mda. Su adi na aduwardzita tsa wa, ncari akwa wala shanga su kamyar ncari an apa hakthlir U,U. Antu apani tsa ka sinda shanga su ka tsuwa wuta shanga dzama ka mobir diffa mda. Wala ga an hara dimikurirnga akwa kuthlu piliku ar viri, akwa kubar ncwa na ndihundlihari, akwa ku na zurang, wala an amari, Hyel akwa wulari. (Ncayeri na akwa hotayeri ni ku kilingkir ka laku tu kuma mda ni akwa).

11. KENGGYARA U'U' NA RAKKA, RAKKA – na ku ka-lakta diffa mda ni an akwa ncanta hirkur ar Hyel na ku kalakta diffa mdir biku. Wala tu Hyel ku nggilar biku, tsa ku hir mdir biku, antu tsa adi ana nggata msiraku mtir mdir biku wa, amma ka mdir-biku ni shinar dzi ka zhar bikurni kamyar ka tsa wuta mpika. (2 Bitrus 3:9). Yesu ku si kamyar ka tsa mbanta mjir biku. Kucelkur adi hang at kira mdir biku na ku tubi. (Luka 15:7). Kanggyara yeri na rakka rakka ni tsuwa akwa gari ata kira mamshir Yesu Kristi, "Bzir tima ar Hyel na ata kilimta bikur duniya." (Yoh. 1:29).

12. MDIR HYENTIR HYEL – an ku nzi ata via Ndir ar Hyel. Hyel ata bara gari aka mji na ku poktimtadzi natu da akwa mwa ka kil na kigibu ar biku, kamyar ka da shinantadzi ta lakuayeri ar dimikur kada zhar ka paraku ar hirkur Hyel si akwa diffa da.

13. BUKILLA NI – an seda ar mambula na Bdakkarkara, mambula na ana ngkirbila jirkur ata kira Hyel. (Yoh. 15:26). Mambula na Bdakkarkara ku ncantadzi azi abila bwanda diffa mda. Tsa atsokta nzi ata vi na tu Biku akwa wa.

Ma hota ar diffu na nggini ku nzi kalkal ka diffa ga, antu ka ga hapta kura ka ga ka ga tua aka mthlaku, kilar diffa ga alari, zhari ka paraku ar Ndir arni mbila akwa diffa ga, "Ka ga hamta jiri aka mthlaku Yesu, antu ga ata si wuta mbanta dzi." (Kithlirir Apos. 16:31). Hyel akwa bara ka namta diffa ga ka na ala ga diffu na bilin. I' Tsa ku hara alkawal apani. Tsa ata na da ga dzama na bilin. (Ezekiel 11:19). Na nggini ku ngkirbiladzi akwa hota na suda kur.

HOTA NA SUDAKUR

Hota na nggini akwa ncanta diffu na ku nggata kiga ar tubi antu tsa akwa badita pakka Hyel. Mdir Hyentir Hyel ku kisi katsakar, ndir ar Hyel, na "an ka mpika ka tsuwa ka duna. Tsa ata sima ta kilara katsakar na ka mnyari suda, tsa ata thlawa shanga su, wala ba akwa vi kubar mpika ka mambula, ka wala vi kubar mungdayeri ka na akwa dathhu. Tsa ata hara shariya aka nggukayeri ka dzamayeri ar diffa mda." (Ibra. 4:12). Ndirir Hyel ata dangta ala ri abir "Biku, tsa ka wadzibar ni – mta" (Rom. 6:23) antu tsuwa "Tar ka klara waski mta ka duku, antu ahhila ngginda Hyel ata si shariyata ni." (Ibra. 9:27). "Vi nzinzi ar mdir biku ka mda na kula hamta jiri ata si nzi akwa manda na ata mba ka U'U ka sulfur." (Suna Kilardzi 21:8).

DIFFU NA KU WUTA VI SHASHAKURIRNI KAMNYAR BIKU

Akwa tsiyar na duku Mdir hyentir Hyel ni ku kisi kuggwar kira mda. Na nggini ka tsa dangta aka mdir biku abbir shanga mburu ata si mtimtadzi. Dza mburu na tu mburu ku hira Kaduna, mburu ana hata alari kari, ndlangta, ka dibata ni, ka na ala ri hankala mburu ka dimha ni kamnyar ka mburu tsi alari ngguka ka mwabar ni, vir laga tsa ata si mtimtadzi ka hida, antu lima ata si hilangta ni, amma mpika mburu ka mambula ar mburu ata si nzi kilara saka madi, antu vir laga mburu ata si thlithlata akuma Kristi, Kamnyar ka tsa shariya ta mburu. (2 Kor. 5:10).

2. DIFFA MDIR BIKU NA KU DLU SEDA

Azi mburu ku wuta mdir biku ni ku badita nggata ndirir Hyel ka badita kilar diffari aka hirkur ar Hyel. Mambula na Bdakkarkara ku badita mbila akwa diffu na mungil ar biku ni, paraku ar Hyel ku si akwa diffari kamnyar ka tsa kidlibila shanga kuthlayeri na akwa. Ma sakatu paraku ar Hyel ku likwa, antu doli ka kuthla labilaka tira. Biku na ku ncantadzi azi atar mobiyeri na zumzum ni ata tira. Antu apani, ya ga mda na akwa karata kakadu na nggini, zhari ka Yesu, paraku ar duniya ni si akwa diffa ga, antu kuthla ka kithlir yeri ar kuthla ata zhar nga ka libila akwa diffa ga tsu apalu ku ncantadzi akwa hota ni. Yesu ku pila "I an paraku duniya, kilara mda na ata nu ra, tsa adi ata mwa akwa kuthlu wa, amma tsa ata wata parakur mpika." (Yoh. 8:12). Ga adi ata tsokta kidlibila biku akwa diffa ga atar harar nga na akwa kum ka mamshi wa, wala ka didukurnga, wala ka didukur ar mji damwa wa. Laku na butu ta shang, na kula nuhum, na tartar ta shang ka tsuwa ka duna ta shang, ka tsuwa an laku na duku daci an ka ga zhar ka Yesu na paraku ni sikwa, antu kuthla na an biku ata tira doli. Thliya ka sasllkayeri ata tsokta na ala mburu dlara ma viriti kuthla adi, amma ma pci ku sibila, antu kuthla ka parakuyeri na rakka rakka ni ata shamtadzi. Yesu an pci ar Bdakkur. Saka na tu tsa mwari akwa mbwar addua a har Urushalima, Tsa ku kidlibila shanga mji na akwa masa su ka dilimta su akwa mbwa ni. Tsa ku titigilimta tebur yeri ar mjir shinabila kungguna ka kulahu yeri ar mjir dil Katapara yeri ka pila "Mda ku rubuta akwa kakadu abbir, 'Mda ata kiga kiyir na, mbwar adduwa,' amma giri ata namta ni vi nziyir mjir thla laku." (Matt. 21:13). Diffa ga ku namtadzi kamnyar ka tsa nzi kiyir Hyel, mbwar adduwa wala mashidu ar Hyel. Tsa ata bara nzi akwa, ka tsa dibata ni, ka tsa hhyganta ni ka paraku. Hirkur ka kucelkur Yesu adi si kamnyar ka tsa tifumta ala mburu bikurmburu daci wa, amma tsa ku si kamnyar ka tsa mbuli mburu ka msitanta mburu ta duna ka kuhyikur ar bikur "Ma Bzir ku msiranta giri, antu giri ku msiri jiri." (Yoh. 8:36).

HOTA NA MAKIRKUR

Hota na nggini ku ncanta ala mburu laku na tu diffa mdir biku na akwa tubi akwa. Kulini tsa ku wuta olkur dimikur ar biku arni na hang ni natu Yesu ku mti ata udzum kadlakadla kamnyari. Sakatu tsa ku wuta udzam kadlakadla natu mdir hyentir Hyel, ndir ar Hyel ncangta alari, antu ku biri diffari, sur kitadza ka ma l sinda na ola ku tsikwar diffari, sakatu tsa ku wuta hyirkur na ola ar Hyel na ku nkir biladzi akwa Kristi Yesu kamnyar bikurni. Diffari ku jiwidzi atar hirkur na nggini, ting ma apa ti tsa ku badita wulbila na tu Yesu Kristi, Bzir Hyel ku si kamnyar ka tsa kilimta bikurni, har ma tsa ku kilinkir kamnyar ka tsa mta ata viari ata udzum kadlakadla.

Jirkur na abbir Yesu ku dar dlabwa, mda ku barta kirari ka mtihira, ka kukwata tsiyari ka silari ata udzam kadlakadla, antu tsaku mtimtadzi kamnyar bikur mburu, ku si avi ka na namtadzi ata bubal aka mdir biku na ata bara tubi, akwa pali diffari ka mpikari tsuwa. Saka na tu tsa ana karata ndir ar Hyel, antu tsa ata wuta kirni apa akwa kutiram, tsa ata wuta apa laku na ta ka hang tsa ku sinar bwahili aka Hyel ka nggilar ta kilingkir aka tsawayeri arni. Diffu bzibza ka bwashankur ku hhyentani saka natu tsa akwa kilar diffari aka Hyel ka shimwi ka tua na movir, antu Yesu ku si kudzuha ka tsa. Hirkur ka msirakur ar Hyel ku lukwa diffari antu tsa ku badita wulbila abbir "Mamshir Yesu, Bzirni ata kicimta mburu ta kilara biku madi. (1 Yoh. 1:7). "Kaga na ali diffu na kicakica, ya Hyel, ka ga tsuwa na all mambula bilin na ar Kilingkir." (Zab. 51:10). Har ba kulini ndirir Hyel ku pila, "I Ka Kucelkucel kur ata kira mji na ka tirhi kir ka diffur tubi, na ana hivirra ka Kilingkir ali." (Isa. 66:2). Mambila na Bddakkarkara ana namta ndir ar Yesu ata bubal ala ri, "ka ga nzi ka katsalukur Bzir na (Nkwarna)! Bikuyeri arnga ku tifumta dzi ala ga." (Matta 9:2). Sakati tsa ku hapta ncari ka wuta udzum Kadlakadla ka mamshir Yesu na ku pumtadzi at udzum kadlakadlani tsa akwa hamta jiri abbir shang na nggini ku hara Kamnyarni, antu tsa ku badita wuta abbir kila ar bikurni ku kilidzi alari, kamnyar ti Yesu ku nggita boniyeri shang kamnyar mburu

3. DIFFU NA AKWA TUBI

natu mburu an ata sari whatu, abbir, "Kamnyar bikur mburu, antu tsa ku wuta mbilku, Ka dar Dlabwa, Kamnyar dimikur natu mburu ku hara," abbir "Mthlaku ku hara tu hakka ni ku tiri ata kira ri." (Ishaya 53).

Mambul na Bddakkarkara ka hirukurir Hyel an akwa kithlir ka diffu naku kicimtadzi ni. Saka tu tsa ku hamta jiri aka Yesu entu tsa ku wata abbir bikurni ku tifumtadzi, saka natu tsa ku nzi ka ku su akwa diffu abbir Mamshir Yesu, Bzir Hyel Ku kicimtani ta kilara biku madi. (1 Yoh. 1:7). Kulini tsa ku nzi kula nuhum abbir kilara mda na ku hamta jiri aka Yesu adi ata si mta wa (abwar mambula), amma tsa ata wuta mpika na akura wa. (Yoh. 3:16). "Kamnyar atar mtir Kristi antu mburu ku msirantadzi, nggini abbir bikur mburu ku tifimtadzi ala mburu, atar hangkur barkarni." (Afisawa 1:7). Nggukar dza na akwa diffari ku na laku aka mwabar Hyel na zurang, nzi ala ri ka vungkir sili ala ri, "Mburu ana hyirdzi Kamnyar tu Hyel ku hyir mburu na tang Kuma." (1 Yoh. 4:19). Ata via ka tsa hyir duniya, ku suyeri ar duniya, tsa ata hyir Hyel ka suyeri na ar Hyel.

Akwa hota na nggini diya, antu mburu ku wuta mobiyeri zumzum na ata ncangta nzinzir biku, kulini da ku libila ka zhar diffa mda. Da anzinzi abila kulini, wala tu ba kulini da akwa shinar kuma akwa wul bwahilada ata paka laku Kamnyar jakta nka ka lukwa. An su na hara tu mthlaku Yesu ku tsakta mburu abbir ka mburu nzi akwa sika ka hara addua parang ka nkanta laku aka shatan, antu tsa si whi ka zhar mburu. (Yakubu 4:7).

HOTA NA NFWARKUR

Hota na nggini akwa gari ata kira Kristian na ku wuta msirakur ka mbantadzi na ba saka madi atar mta ar mthlakur mburu ka mdir mbanta mburu Yesu Kristi, antu apani tsa adi ana whava ata kira suma wa tar atar udzum, Kadikadla na arni antu duniya ku nzi mtimtari ali, antu l ku nzi mtimta ri tsuwa aka duniya. (Gal. 6:14). Yesu ku mti ata udzum

MTA KA KRISTI.
Rom. 6:6

"GA KU MTI,
ANTU MPIKAGA
DUWAWJARAKI
KA KRISTI AKWA
HYEL."
Kol. 3:3

4

4. MTA KA KRISTI

antu apani mburu tsuwa a "ta nzi mtimtari abwar biku amma ka mburu si nzi ka mpika abwar bdakkur." (1 Bitrus 2:4). Mdir Kristian na ku nzi mtimtari abwar duniya. Mda ku tsowa ala mburu ka mburu "zhar: Ka Mambuila an pwar mburu antu mburu adi ata hara su na tu nggukir dza mburu ana bara ri wa." (Gal. 5:16,25).

Nggilanga mbwa na tu mda ku mbwi Yesu ata sakatu da ku ntsui kari ni, ku nchangtadzi akwa hota na nggini na ar diffu ni, ka tsuwa kwandiyang natu da ku dlabwa ni kuga ri ni. Mda ku hakkata ni kamnyar bikur mburu kamnyar tu "Mburu ku wuta mbantadzi atar hakka na tsa ku dari." (Isa. 53:5). Hiridus Kuga mjir mparni ka hara kertakur ala ri, antu ahhila tu da ku dlabwa ni, da ku barta kirari ka mtihira yeri na ka tsi hang ata via sur bar kir ar kuhyikur na ar zinariya, da ku vu udzum akwa tsi mazima ri ata via zoi ar kuhyikur, antu da ku nkyarhidzi a kumari ka hara kyartakur ala ri ata pila, "Ka farnga fi, kuhyir mjir Yahudi!" Da ku tifta mtili ata tsa ka dlutsa udzum na akilari ni, ka tsa ni ata kirari. Ahhila ti da ku hara sur sili ka kyartukur alari, antu da ku tira ka tsa kamnyar kukwamta ni. (Matta 27:27-31).

Mji hang na ana kiga kirda Kristian na ana hara addua, ka sim susumar hirdzi, ana hara hayeri ar Hyel, amma har ba kulini harar da na ar biku akwa kukwamta Bzir ar Hyel parang Kadamwa. (Ibra. 6:6). "Adi Shanga mji na ata kiga ra 'Mthlaku, Mthlaku' an ata lukwa Kuhyikur na amtazi wa, amma tar mji na ata hara su na tu Tiddar na na amtazi ku hyira." (Matt. 7:21-27).

Akwa hota na nggini mburu ata wuta thlivur kungguna na ar Yahuda, mda na ku bili mthlaku Yesu ka dilimta ni kamnyar liya mwapu, Azurfa makumari, kamnyar hyir kungguna ku kisimta diffari antu an su na tu tsa tsokta dzama ata kir daci. Pitila, ginar liya kuga suyeri na ku mbili ni, mjir mpa na ku kita Yesu aviri ku kithlir ka da. Munya nfa natu mji ana kithlir kuga kumnyar caca akwa saka ndaga, mjir mpa ku kithlir kugari saka tuda nzilha su ata kira karir ar Yesu, "Da ku nziha

su ata kira kari arna ka ndigi da akwa dabwa da." (Zabura 22:18). Da ku dhutsa kilara su na akila Yesu, amma tsa ka kirari da ku nggilari, ka pila "Yeru adi ata hyira ka mda na nggini nzi kuhyir Yeru wa."

Shanga mji ana bara dhu shanga barka yeri na akila Hyel. Shanga yimir Hyel Kuga shanga mbilar pci, amma da adi ata bara hamta kirda aka Hyel wa, wala hamta kirda kada vungkir sili aka Hyel apa mthlaku ka mdirkiyir da wa. Aka mji hang Hyel bdakku kamnyar d'lara akwa sakar boni ka sakar hapta hankal daci.

"Ka mwasu ni, soja yeri ku thilil hyimbilari antu tikuma mamshi ka yimi ku sibila." (Yoh. 19:33-37). Akuma ta fugum a tua, Bitrus pila ka makir abbir tsa adi sinda Yesu wa, amma a hhilanda antu tsa ku si tubi ka tua kaduna. (Matta 26:69-75). Ga ana pila ata bubal abbir ga ku hamta diffa ga aka Yesu ya atar hararnga ka su na tu ga ana pila? Ninga ga ana nzi ka sili ma mji damwa ku sinda abbir ga mdir nua ya? Yesu ku pila "Kilara mda na ata hara seda akwa nca mji abbir tsa ku nzi arna, antu I ata si hara seda ata kirari tsuwa akuma Tiddarna na amtazi, amma kilara mda na aia nggilar ra akuma mji, antu I ata si nggilar ni tsuwa akuma Tiddarna na emtazi." (Matta 10:32,33).

Yesu ku pila tsuwa abbir, "Kilara mda na adi kita udzum Kadlkadla arni ka nurawa, tsa adi mzha nzir mdir hyippar na wa." (Matta 10:38). Da ka kuceli mji na ku wuta tsilpitidzi akwa pela ni na an Yesu Kristi.

"Pela na bubal, na an ar mpiki,
I ata duwar kirna akwa ga
Nzi ka yimi ka mamshi
Na ku sibila akwa dza ga
Ka dan kicimta kambanta ra ta biku,
Ka dan fovimta ra ta dimikur ka dunar ni (Biku)."

HOTA NA NTUFUKUR

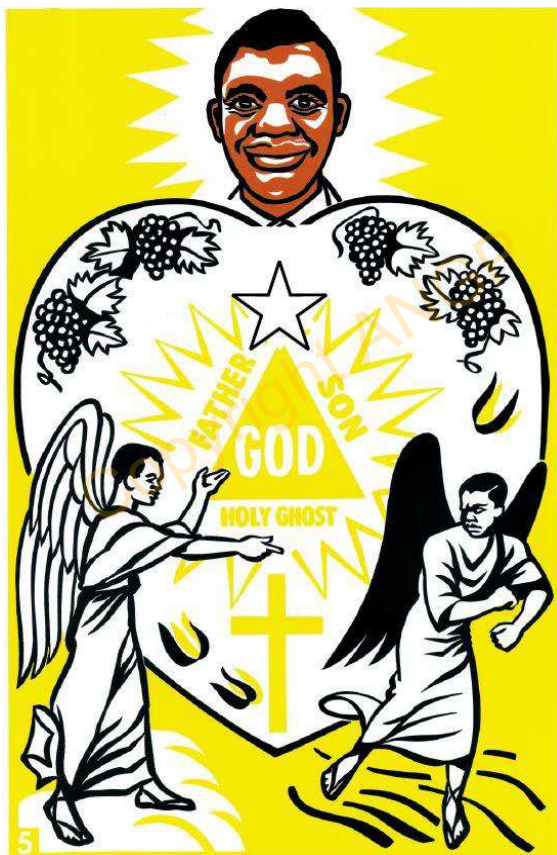
Hota na nggini ku nchangta diffu na kicikica ka mwapu tsuwa. Diffa mdir biku na ku wuta mbantadzi abwar hungkur barka ka kitadza ar Hyel. Diffu ni ku nzi mashidu na jirari ar Hyel, ki ar Hyel Tidda, Bzir, ka mambul na Bdakkarkara, atar alkawal na ar mthlaku Yesu Kristi, "Kilara mda na ata hyir ra, tsa ata killingkir aka labarir na, antu Tiddar na ata hyir ni, antu Yeru ka Tidda ata si ka nzinzi adza ni." (Yoh. 14:23). Hyel ana jaka olkur, hamta barka ka kapta mda atar Yesu Kristi. (Luka 1:52).

Diffu ni kulini ku nzi mbwar adduwar Hyel na jirari. Mda ku kidlibila biku. Ata via mobiyeri na zumzum na tu shatan akwa hara kuhyikur kugari, tiddar shanga thlandrayeri, Mburu ku wuta mambulu na Bdakkarkara, mambul ar Jirkur, a nzinzi akwa diffu ni. Ata via ka tsa nzi vi yabila bikuyeri, diffu ni kulini ku nzi Bdakku, vi ya munyar nwa wala gadina, na akwa yamunya ar mambula, na apa hyirdzi, kuceli, mbirakur, kandikur, hangkalkur, bdakkur, jirkur, mbwi diffu, turhhi kir, ka suyeri na Mbili na ata nzi dludluwari ka msira aka Hyel ka aka mda. (Gal. 5:22-23). Kulini tsa ku nzi tsia nwa na jira ri na ata ya munya - mthlakur mburu Yesu Kristi. Ashir na ar ya munyar ni ni an abbir tsa ku nzi ndilindiliari ka Kristi, antu Kristi ka ndirir ni a nzinzi akwa kutari. (Yoh. 15:1-10). Kamyar ti tsa ku hhyentidzi ka dlu baptisima ar mambul na Bdakkarkara, tsa ku nzi ka duna ar nggeri dza ka nggukayeri arni ka tsi ni (Gal. 5:24) mambula na Bdakkarkara an ata pwar ni, tsa adi ana bara hara su na tu nggukir dzari ata bara ri kira wa. (Gal. 5:16). Tsa adi ona nzi ater su natu tsa ata watari, nggatari wala tsikwara ri kira wa, amma tsa ona nzi atar hamta jiri - Kamnyar tu "Mburu ku nggeri duniya atar hamta jirir mburu." (1 Yoh. 5:4). Tsa ana nzi ka vu su akwa diffu ka ka hamta jiri, antu tsa ana wuta jakir duna ar sika sir Yesu na tartar. Tsa ana nzi akwa hyirkur ar Hyel parang, na ana nzi ata vi duku ka tsa tiduku.

"Da ka kuceli mji na ka diffu kicikica, kamnyar arda da ata si

HIRKUR
KUCELI
JIRKUR
Gal. 5:22,23

HANKALKUR
BDAKKUR
MBWI DIFFU
TURHHI KIR

5. MBWAR ADDUWA AR HYEL

wuta Hyel." (Matta 5:8). Kuhyi Dauda, wala ti tsa ka gina hang, ka nggeri su hang na tu tsa ku wuta ata kira dawa yeri ar ni, tsa ku sinda abbir mpa na olta shang an akwa hara akwa diffari, antu tsa ku wuta turtur kur arni abwarmambula, tsa ku hara adduwa apani "Na ali diffu na kicikica Ya Hyel, kaga na ali mambula ar turhhi kir." (Zabuar 51:10). Mda adi na atsokta kicimta diffari surni wa, wala ka tsa wuta diffu kicikica wa, tar atar tubi na jirari ka tsa si adza Hyel apa tu Dauda ku hara, ka kida ka Hyel na ala ri diffu na kicikica. Hyel ata bara hara su bilin akwa mpika ga. Ndibwa dasar karirnga na thlihuthlihua ri ar Bdakkarir nga atar alkawalayeri ka, tsilpita yeri na shimnya adi ata namta diffaga vi nzinzi-na kalkal aka Hyel wa. Tsa ku hyira ka tsa dlarnga dzau daci, kamnyar ti tsa ku hara alkawal "I ata punkir yimi na kicikica ata kira ga, antu I ata kicimta nga ta haptuyeri arnga ka shanga suyeri damwa na ku hilangta nga. I ata na alaga diffu na bilin ka angar na bilin. I ata kilbila diffu ar kir bubaikur na apa pela, ka na ala ga diffu ar kilingkir, I ata na alaga mambul arna antu I ata nzinzi ki wuta abbir ga ku na tsowayeri arna ka shanga tsowa na tu I ku na ala ga." (Ezek. 36:25-27). Na nggini an labar ar alkawal bilin natu Hyel ku na ala mburu atar Bzirni Yesu Kristi.

Akwa hota na nggini antu mburu ku wuta mdir hyentir Hyel ku jakta wutadzi. Mda ku vi mjir hyentir Hyel Kamnyar "tsilpi mji na ata na olkur aka mthlaku ka mbuli da ta mungula." (Zab. 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Matta 2:13; 13:39; 18:10; Kithlir Apostle 5:19; 12:7-10).

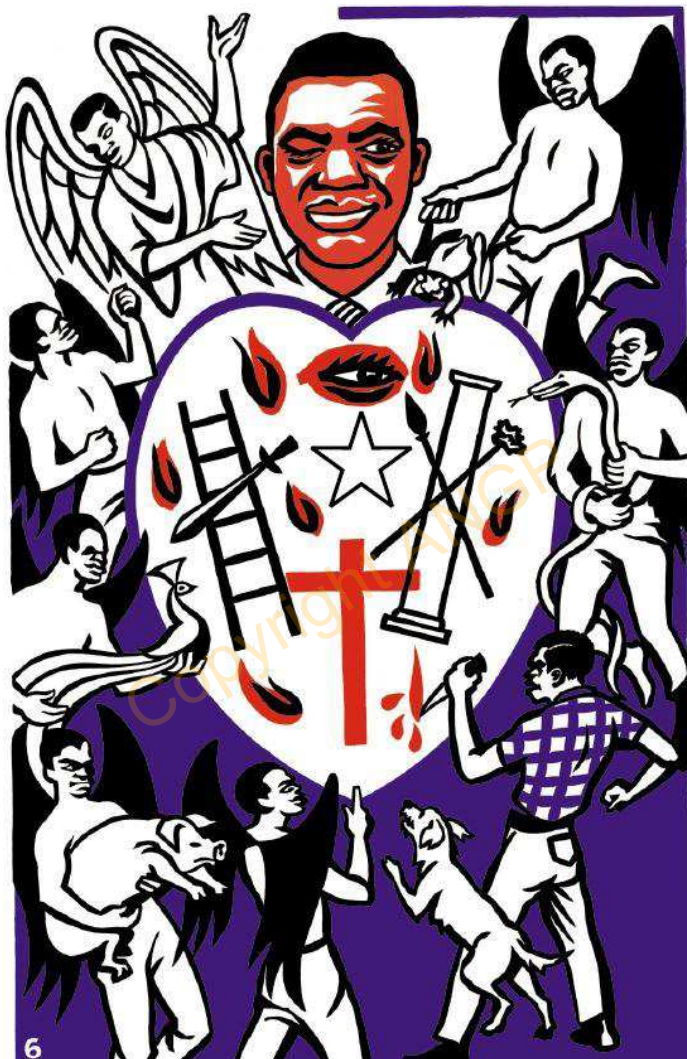
Shatan ku wutadzi akwa hota nggini tsuwa, tsa athlithlata kudzuha ka diffu, apa tsa akwa paka laku ka tsa jakta lukwa. Kamnyar apani antu mda ku tsakta mburu "ka mbuni nzi dimhadiuhari, tu ka mbuni sika tsawa, kamnyar dawar mburu na shatan, antu tsa ata kadla ka ngginggiya apa tsingi, tu tsa ata paka mda na ka tsa dimnya ni." (1 Bitrus 5:8). Ka hang antu tsa ana ntsuidzi ka nzi apa mdir hyentir Hyel ar paraku, ata ngkirta madar Hyel na ena nzi kula dimhadzi ka ngguka yeri ar duniya, atar didukur arni antu tsa ata poktimta wala

mjir Hyel na cercarari. Amma ma mburu ku nkata shatan, tsa ata whi ka zhar mburu. (Yakubu 4:7).

HOTA NA NKWAKUR

Na nggini an hota ar kitadza ar diffu na akwa nka awa biku, nca duku ku badita hartadzi, akwa ncata abbir tsa ku badita nzi mtathlaku ata bara hyeni akwa nzi Kristiankur ar ni, nca na dukwar ni akwa wul – Su ka sili, akwa hyira duniya. Paraku na akwa ni ku nka zhim, antu hotayeri na akwa diffari, ata nchangta hyirkurni kamnyar ka tsa dar boni ka Kristi, ku ndla, adi dodu kira wa, nkirtadzi zumzum ku kalakta ni, antu tsa akwa hamta kir ala da ka hankal ka hangkal ata viaka tsa nkata da. Ata via ka tsa psi thlim aka kuraka Hyel kullini tsa ku badita psi thlim aka didukur ka poktidzir shatan kuga alkawala yeri na ar shimyakur. Wala tu tsa ata tsokta nzi mdir lukwa adduwa tsa ana duwar ngguklrni na ar duniya akira nzi mdir addini, Hyirkur ar Hyel ku nka mtathlaku akwa diffari. Tsa ku nzi kula cebila su tsa athlithlata akwa dabwa laku suda. Tsa ku bedita geli ka sur duniya amma namta kirari abbir tsa hyir Hyel. Sasilka na akwa diffari na an kuraku ar diffari, ku nka ka nzi zhim. Tsa adi ana kil udzum kadikadla ka kumshi kira wa, amma ku nzi movir ka tsuwa kigibu ala ri. Hamta jiri arni ku badita kingiran-tadzi Tsa ku thlithlata ka gari natu tsa ana hara whatu atar hara adduwa ka Hyel. Tsa adi damitadzi ka nzir diffari wa, antu ka hangkal tsa ku badita na laku aka shatan na akwa sika whatu abila abwahila diffari. Tsa ana nggata msirakur nzi ka mjir biku tiramta nzi ka mjir Hyel.

Fugum na ku nzi ata via haptakir, ku badita paka laku ar lukwa ri ka damwa. Ata tsokta nzi abbir tsa ku fori abbir tsa ku wuta mbantadzi atar Hyirkurir Hyel daci, antu tsa ku nzi mdir Kristian na ata gaya. Ngguka ar bara sa mbal akwa tsarar nyarimbwa ata bara ka tsa limbwa. Ata tsokta nzi nuhum akwa vi lakusa, akwa nca mjir biku na pazhiyeri arni, ata vitu tsa ata nggata sili abbir mji ata pila tsa zum akwa ncada, wala tsa lilibu, wala mda adi mburar kir wa, antu

6. DIFFU NA KU NKIRTIDZI KA NDIGIDZI

shatan pila alari abbir vir nggini daci ni adi ata digi nzir mambular ni wa. Tsa ku badita dzama ka mwabayeri na adi abwar mambula wa. Nuhu tsa ku badita nggata msirakur gelir dimikur, tsa ata shinar kumari ka wul suyeri na adla ka nzi ka msirakurari tsa ku badita nggata msirakur nzi akwa vi na dimi, tsa aata badita lukwa mbwar bathla, mwari akwa vi geli na dimi, dimi, vu diffari akwa sawari ar biku na ku thlata akila shatan na ata pila alari abbir kilara mda ka jili hal ngginda antu hara biku adi dimi kamta wa.

Jiri, mburu atsokta ngkata dika yeri ka dzama na dimi dimi ta da fila ata kira mburu wa, amma mburu ata nzi ka vi sha ma mbur ku zhar da ka hara kuhyikur ka mburu ka lata mbwar akwa diffa mburu, ka da yata munyar da na dimi, dimi. Ma mburu ku hamta kulyanga mburu, antu tsa ata dlutsa shanga dza mburu, ata ndigirta mambula ka kumir dza akwa U'u na akurwa. Antu apani, tsakta ar Hyel ala mburu an abbir ka mburu ngkata ngguka ar nggutukur antu tsuwa mburu adi a geli ka biku wa wala akwa laku na madiri. Whi kara mwari adza Yesu, mdir bila mburu ka mdir tsilpita mburu.

Mda na tu mburu wuta akwa hotani akwa ntsiva diffu ni ka ada, akwa gari ata kira mji na ana hara Kertakur ka nggilar kristiankur, ka kengkengyarkur ar shimnyakur ka kertakur na tu da kugari antu da ana ntsiva ka hara mbilku aka diffa kristianyeri, diirir mpa natu diffu nandigindigiyari a tsokta nggitari wa. Tsa ku badita hyivira mji tiramta Hyel, antu kamyar hyivira su na tu mji ata si pilari ka harari, tsa ku nzi mafa ar mji, ka shinardzi ta Hyel. Diffu borborkur ka hal na dimi ata badita ncangta kirda akwa sakar dzau ka damitadzi ka pakta laku ka doli ka inkwa diffu ni. Pwapu na dimi ar silka ni, na ku wutadzi sakatu mji damwa ku wuta likuma ka haptadzi, ku likwa kula tsakta, antu ma mda ku na alar Laku rakka tsa ata kilar nyar-mbwa aka nggilardzi ka gaya.

Ata nzi butu aka mwabir kungguna ka da likwa diffa mburu tar ma mburu ata kilingkir aka tsowa ar thlakur mburu Yesu sakatu tsa ku pila "ka giri sika ka hara adduwa ta giri asi

Lukwa ngkirtidzi." (Matta 26:41). "Kilara mda na ku tamata abbir tsa athlithlata gyang antu ka tsa hara hangkal ta tsa ndla." (1 Kor. 10:12). Tar ka mbur hata shanga karir mpa na tu Hyel ku na ala mburu, kamnyar ka mburu tsokta nggita didikir na ar shatan. (Afisawa 6:11-18).

HOTA NA MURFAKUR

Hota na ngini akwa nzinzir diffa mda na ku nka ka bwahili, ahhila ti tsa ku nzi akwa paraku ar Hyel ka dar cuta na ar vi na amtazi, har ma tsa ku dhu mambula na Bdakkarkara, antu tsa ku zhar hamta jiri arni. (Ibra. 6:4). Ata tsuwa ncangta nzir mda na adi dar tubi wala ka duku wa wala ka hamta mpika ri suktum aka Hyel wa, wala tu tsa ku sinda jirkur ar labar na Bdakku, na tu mda kiga "Ndir ar Hyel, labar na msira" mda ku hamta alari ka ngkirbila ala ri. Mda na da kir bubalkur ata likuma ka nzi dimi karkara wala tu tsa ata bara shinangta kirni ka tsa nzi Bdakku.

Yesu ka kira ri ku nkirbila su ata kira nzinzi diffa mda na ku nka ka bwahili sakati tsa ku pila "Sakatu mambula na dimi ku libila akwa kuta mda, antu tsa ata mwa akwa viayeri na kula yimi, ata paka vi hhurumtahhura; amma ma tsa adi tsokta wutari wa, antu tsa ata pila akwa diffari abbir, I ata jakta ngka akwa kiyirna na tu i ku thlata akwa. Antu ma sakatu tsa, ku ngka ka wata ki ni tsartsarari, namnamari ndilang. Antu tsa ata mwari ka sinta mambulayeri damwa murfa na dimi dimi ta tsa, antu da ata livi ka nzinzi anda, antu nziyir mda ni na akwa tsikirari ata tiramta nziyir ni na tangkuma ka dimikur." (Luka 11:24-26). "Sutu da hara ni ku ncanta jirkur ar karapu, na tu mda ku pila abbir: 'Kila ku jakta ngka ata kira tapir ni, tu gadu na ku kicimadz: tsuwa ku jakta ngka kara takila akwa mabu.'" (2 Bitrus 2:22).

Vi karata yeri na ngini ku ngkirbila ata bubal nzinzir diffa mda na ku ngka ka bwahili, wala diffa mdir biku na adi tubi wa. Biku ka shanga pwakta arni ku jakta nka ka nzinzi akwa diffu ni, ata hara kuhyikur ka tsa wala kumari ku ncanta akwa laku

7. DIFFU NA KU NKA KA BWAHILI WALA DIFFU NA BUBAL

laga laku tu nziyir diffar ni akwa. Mambula na Bdakkarkara, bukila na ka kanadi ni ku zhar ni ka doli, kamyar biku ka Mambula na Bdakkarkara atsokta nzi ata kuma duku wa. Ata nzi movir ka diffu ni nzi mbwar Hyel ka tsuwa nzi vi duwardzir shatan ata saka duku. Mdir hyentir Hyel, ndirir Hyel ku libila ka hangkal, ka diffu bzibza tsuwa, ata jakta shinar kuma ata wula ka vu su akwa diffu abbir nuhum tsa ata tubi apatu bzir na ku sha nda ku hara, natu "tsa ku bara abbir ka tsa ndlanta kutari ka kithlimayeri na tu gaduayeri ni ana bda, amma mda adi hyira alari ka tsa bda wa. Antu sakatu tsa ku ngka akwa hang-kalari, antu tsa pila, "Nggidza buda yeri ar tiddar na an ata wuta susuma ka mzhi da har ka tiramta amma nggidza ra azi ata mta ka mi: I ata thlata ki mwari adza tiddar na ki pila alari, Tiddar na, I ku hara biku akuma Hyel ka akuma ga tsuwa. I adi mzhi ka mda kiga ra abbir lbzir nga kira wa; amma ka ga namta ra apa duku akwa nca budayeri arnga. Antu tsa ku thlata, ka si adza tiddar ni." (Luka 15:16-20). Tiddarni, sakatu tsa ku wuta bzirni na ka diffu bzibza, ku yafita ni ka dlu ni ka diffu mwapu.

Diffu na akwa hota na ngini adi ncanta sedar tubi na jirari wa, tsa adi shinardzi ka paka Hyel, tsa adi akwa paka tifumtar biku ata sila Yesu wa. Angarari ku nzi apa mda ku mbamta ka liya na girgir antu tsa adi ana nggata su kirawa. Tsa ka thlim amma tsa atsokta nggata kuraka Yesu na akwa kida kirari wa. Tsa ka nca amma tsa adi atsokta wuta gula na zurang ar U.U na ku kilardzi adza silariwa. Tsa adi ana nggata sili ar hara biku kira wa. Shatan ku si ka tsa hara kuhyikur ka diffari antu tsa ku nzi apa kuhyi ata kujerar diffari. Ata tsokta hara abbir ba kulini tsa ata gaya abbir mji ata wata ni ka nar sili abbir tsa mdir addini atar harar ni, appa kula na mwapu natu bwa na abila tu mda ata wulari an bdaku, amma akwa kutari antu da an nhyinhyari ka dehyiayeri ar mji na mtimta ka shanga didlayeri akwa kuta da." (Matta 23:27).

Tiddar thlandir ku kita vi nzir mambular jirkur, shanga mobi, shanga biku ana mwa tsi ka tsi ka mambul na dimi antu

mambul na dimi ni ku hhyenata diffari, wala tu tsa ata bara msirangta kirni ta sur damita na dimi dimi, da ku kisi ni mbwaimbwai-yari, "Kilara mda na ku filbila psimayar Musa antu mda ata si tsi ni kula kitadza atar sedar mji suda, na kupila abbir tsa ka biku akwa sakatu mda ku hara shariya a lari. Antu apa madi mda na ku ruta Bzir Hyel ri? Ka namta mamshir aikawalir Hyel na ku kicimta ni ta biku apa tsa gapani, ka hara sur nggilar kuta mambula na ar Barka ni? Dzama ata kira jili movirkur ar boni na tu mda na nggini ata si wuta ril" (Ibra. 10:28,29; 2 Bitrus 2:1-14).

Ma hota na nggini ku nzi kalkal ka nziyir diffaga, pazhi na hyirhyirari, kaga tua aka Hyel kula shamta saka. Kaga tubi akwa zurangkur ar diffa ga. "Tsa ata tsokta mbanta mji na ata si adza Hyel atar ni, kulini ka kilara saka madi, kamnyar tu tsa ka mpika ba saka madi antu tsa ata kida Hyel Kamnyar da" (Ibra. 7:25), antu tsuwa tsa ata tsokta ka hyirir ni ka tsa tifumta ala da bikurda, shanga biku ma ga si ka tubi na jira ri. Tsa ata tsokta nkata shatan kuga mambulayeri na dimi dimi arni ka kidlibila da akwa diffaga, ma ga ata hyira ka zhar ni ka tsa hara. Sira apatu mdir pabi ku si adza Yesu ka pila "Ma ga hyira, ga ata tsokta namta ra ki nzi kicikicari ndilang." Antu Yesu Yesu Ku siza ni, tu tsa ndirar tsiyari ka tsukwar ni, ka pila alari, "I ku hyira; ka ga nzi kicikicari ndilang." (Markus 1:40,41). Amma ma ga ata likurna ka nzi ka kir bubalkur, ka hyira kuthla ka tiramta paraku, antu vu su akwa diffu adiwa, dlara adi wa, kamnyar tu ga akwa cerbila mta ata via mpika Biku ka watsibar ni – mta. (Romawa 6:23).

HOTA NA NCISUKUR

Azi antu mburu ata wuta mdir biku na ka kirari bubal na ku nggilar ta hamta mplkari ka tsa nu Kristi, akwa si kudzuha ka mta. Mta (Dyathlu) ku si ka nkini kula dimhhadzi, ata saka natu mda adi hyira wa. Msirakur biku na ar pokta ni ku kuri, antu jirkur ar watsibar biku na movir kulini ata wutadzi. Boniyeri ar U'U ata ncanta kirni alari ata bubal. Wala tu tsa ata moba hara adduwa kulini, tsa ku wuta abbir tsa atsokta

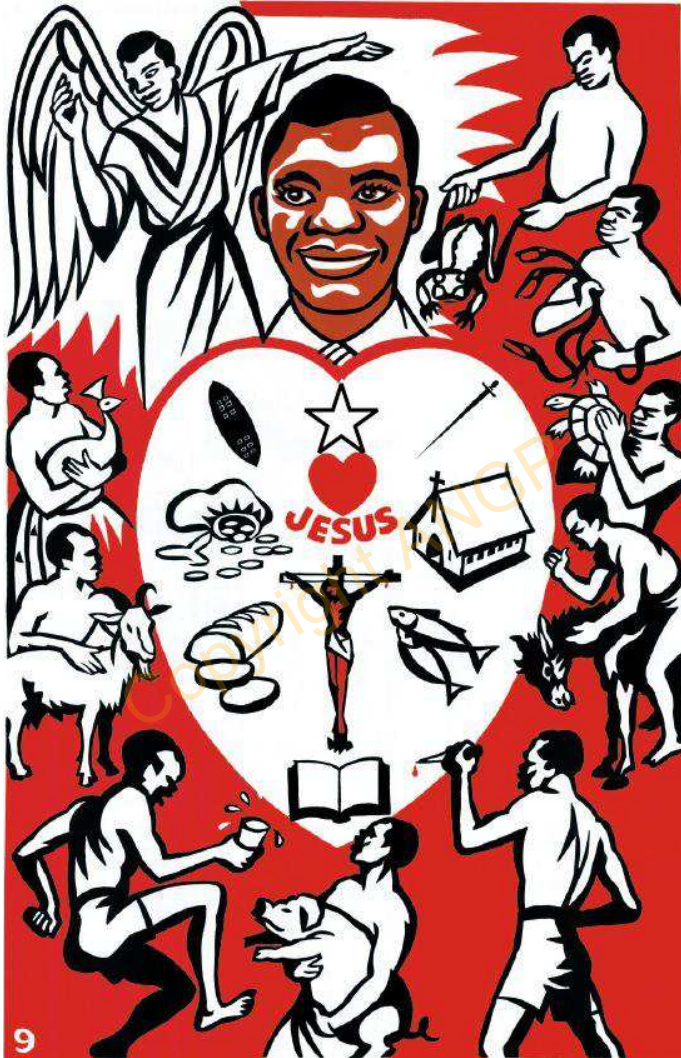
8. SHARIYA AR MDI BIKU

gari ka Hyel natu hyirkur ni tsa ku nggilar ting dim wa. Pazhiyeri arni ata hyivira ta thlithlata adza dikilir ni, antu ndirayeri na arda ku nzi kula dlara ala ri kulini. Ginar ni a tsokta tir farni wala mbuli mpikari, wala kimta boni arni wa. Tsa ku wuta abbir ata nzi movir alari ka tsa vi hangkalari abwar Hyel kamnyar shatan adi na alari sakar harari wa.

Shanga su na tu tsa ana hyira ka nzi kamnyari ku nzi apa da akwa hara kertikur alari, antu wala Minista arni wala prist ar mbwar adduwarni natu tsa atsokta mbursa ka da, kulini da atsokta dlara ni wa, apatu tsa ku nggilar hyirkur ar Hyel ka si akwa shariga arni. Tsa ku badita sinda abbir "An sur hyivira na movir ka duna diya, ma mda ata turkwa tsiya Hyel na ka mpika." (Ibra. 10:31). Tsa ku vu akwa diffari abbir tsa ata hamta mpikari aka Hyel sakatu diffari ku hyira ala ri, wala ata dikilir mtirni, amma kulini tsa ku wuta abbir tsa ku nzi abwahila saka. Mji dubu, dubu ana mta kakir, kula wuta sakar shinarzi ka dlu Hyel ata dikilir mtir da. Ata nzi ka riba ka mda si kudzuha ka Hyel sakatu tsa kudzuha. Ata via nggata labar ar shiktadzi ka mbantadzi ar Hyel, mdir biku na akwa mtani na ku nggilar hyirkur Hyel akwa sakar nzi mpikari, kulini ku nzi doli ka tsa nggata kuraka mdir shariyar ni, mdir mbanta na tu tsa ku nggilari ata pila "Tira giri adzi ra, giri na tu Hyel ku kurta shiwumta giri! Ka giri mwari akwa U'U na akur wa, na ku dimhadzi aka shatan kuga mjir hyentir ni!" (Matta 25:41). "Kilara waski ata mta ka duku, ahhila nda antu shariyar Hyel." (Ibra. 9:27).

HOTA NA UMDLAKUR

Hota na ngini ku ncanta ala mburu Krista na ku nzi ka jirkur ka nggeri su ata kira ngkirtadziyeri sakatu tsa ku wata ngkirtidzi akwa laku zumzum, tsa ata thlithlata bubal har ka tsikir, ata nggeri su atar Yesu Kristi. Tsa adi lukwa layi ar mjir whi daci wa, amma tsa akwa likuma ka whi ni, ata hangkir ka tsa sima. "Ka mburu pwi nca mburu dodu ka Yesu, tsa na tu hamta jirir mburu ku nzi atar ni tsu akwa baditari har tsikirari." (Ibra. 12:1,2).

9. DIFFU NA KU NGERI SU

Shatan kuga mjirni ku kalakta diffu na ku hamta jiri ni, ata ngkirta abbir nuhum ka da mwanta bzir Hyel akwa dimikur, amma da adi ata nggeri su wa. Gaya, hyirkur kungkungna, adiakur, ka su yeri na ku mbili tsuwa ku ncantadzi. Ata viya tinnwa mburu ata wuta kwara kullini, kamnyar ka hang antu kibu ana si ala mburu akwa damwa, ka duwar kirni akwa laku damwa wala thlim damwa. Amma mdir Krista na ata wul su ku sinda abbir nggini an biku wala tsa si akira adini, wala mdir hyentir Hyel ar paraku, kamnyar ndirir Hyel ka mambula na bdakkarkara ana pwar ni akwa jirkur, mda laga ku si kwalba ar yimir anab ata bathla ka kalakta Krista ni ata bara ngkirta ni ka poktadzir msirakur ar duniya. Amma na nggini adi damita Krista ni wa, kamnyar tu tsa ku hamta kirni aka Hyel. Tsa ku mti ka Kristi ma abwar biku wala moba sur duniya. Mda na sudakar akwa hota ni akwa ntsiva Krista ni ka adda. Ngginggila, hngamda, kertikur ka boni atar mji na kula hamta jiri – antu ka hang atar mji na kiga kirda abbir da mjir nua – kilara saka da akwa ntsiva diffa mdir hamta jiri na jirari. Amma tsa adi ana psi thlim aka su tu mji ata pilari wa amma tar su tu Hyel ku pila. Tsa ku dangta ndirir Yesu “Giri ka barka sakatu mji ata nggil giri ka hara boni alar-giri ka pila su dimi ata kira giri gapani, kamnyar na-ka giri nzi ka kuceli ka diffu mwapu kamnyar watsibar giri adi amtazi ola, kamnyar tsu apani antu da ku hara boni aka nabiyeri na akuma ta giri.” (Matt. 5:11,12).

Dza mburu na ar biku ka shatan akwa hara katsalukur da parang kamnyar kada ndigumta Krista ka hyirkur Hyel. Amma ka katsalukur, kula hyivira tsa ata pila ka jirkur abbir “Wan atsokta ndigumta mburu ka hyirkur ar Kristi? Boni atsokta ya? Wala diffu zbizba, wala suna movir aka dza mda, wala nzi ka mi, wala tur su, wala katsakar ya?” (Romawa 8:35). “Am, akwa shanga su ayeri na nggini antu mburu ku nzi mjir nggeri su har ka tiramta atar mda na ku hyir mburu” (Romawa 8:37) ma sakatu tsa ku hata shanga karir mpa ar Hyel, tsa ata mpa kamnyar ka tsa nkata shatan ka afurni, ma saka natu vir na dimi ku si, antu ahhila mpa ni, tsu tsa ata thlithlata gyang atar Yesu Kristi, na ku nggeri su ata kira

shanga nkirtadzayeri, antu, atar ni mburu ata nggeri su ka si dlu sur barkir na ata mbilmbila na adi ata shamta mbilarni wa. (Afisawa 6:10-18; 1 Bitrus 5:4).

Sasilka ar hangkalari an paraku ata mbilmbila. Diffari an hhyinhhyanri ka hamta jiri ka tsuwa hhyinhhyari ka mambul na bdakkarkara. Mdir hyentar Hyel, ndirir Hyel, ata dangta ala ri barka na hang na ku hamtadzi aka mji na ku nggeri su har ka mwanta akwa tsikir. "Mda na ku nggeri su antu l ata si mpika, na akwa paradis ar Hyel." "Mda naku nggeri su antu mta na sudakur adi ata si ata kirari wa." "Mda na ku nggeri su, ka kisi kithlirayeri arna tar ba vir kurari, antu l ata si hamta alari kuhyikur na tu l ku dlu akila Tiddar na." ...Mda na ku nggeri su antu tsa ata si hata kari na mwapu antu l adi ata si fovumta thilmari akwa kakadur mpika wa, amma l ata si hara seda ata si hara seda ata kirari akuma Tiddar na ka mjir hyentir ni. "Mda na ku nggeri su antu l ata si namta ni pelar kuduma akwa mbwar Hyel arna, antu tsa adi ata si libila ka zhari kira wa." "Mda na ku aggeri su, antu l ata si hyira alari ka tsa nzinzi adza ra ata dikil kuhyikur arna, tsu apatu l ku nggeri su, antu l ku nzinzi adza Tiddar na ata dikil kuhyikurir ni." (Suna Kilardzi 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Thluvu ar kungunguna ata ncanta abbir adi diffari daci wa amma har kungununar ni ku hamtadzi aka Hyel. Ata via gel ka kungungunarni, tsa akwa dlara mjir boni, ata hamta kumkurkur arni (duku akwa kuta wutarni) ka hamta su wala shanga suna tu tsa kugari aka Hyel, ata kithlir ka shanga su kamyar olkurir thlima Hyel.

Hulku ar diva ka kilfa ku ncanta abbir tsa ana nzi ka diffu kicikica ka nkikir ata kira mpikari. Tsa adi hilangta mpikari ka sur sa na bubal (mbal) wala sim susuma na ka didi wa /Kithlir Apostlayeri 15:20). Tsa adi gel ka kungungunar ni, wala shamta dzari (na an mbwar adduwar Hyel), atar bda wala sa taba na kilara madi wa, Tsuwa tsa adi ana kithlir ka kurumayeri wala kuzuku na ana digi mda wa, amma tsa ana sim susuma na bdakku, kula didi ka ar dlar dza. Diffari ku nzi

mbwa ar hara adduwa. Tsa tsuwa ana mwari akwa mbwar vunkir sili aka Hyel parang wala akwa shanga palidzir vi wala ma an harari. Tsa ana hyir adduwa, wala akwa mbwar adduwa, wala ka kutakir ni, wala akwa mbwar ni kamnyar tsa ku sinda abbir mdir Kristian, atsokta kila kula gari aka Hyel akwa adduwa wa.

Kakadu na kilarkilara ni ata ncanta abbir kakadur Hyel (Baibul) na kilarkilara alari, antu tsa ana karata ka paka su akwa kilara viri, ata pakbila didukur ka duna, mpika ka paraku, ka barka yeri na hang a angkirbiladzi wa akwa. Ku nzi alari pitila ar pwar ni ka katsakar natu tsa ana mpamta shatan kugari. Tsa susumar mambular ni kilara viri, yimi ar tsi thlili ar ni, vi pira na ata kicimta ni, ka kutiram na tu tsa ana wul kirni akwa.

Tsa ana hyir kil udzum kadlkadla arni, kamyar tsa ku sinda abbir watsiba adi awutadzi kula udzum kadlkadla wa, Apa tu tsa ku sinda abbir mda ku hyenta ni ka Kristi kamnyar ka tsa nzi akwa nzir mpika bilin, tsa ku vi diffari ata suayeri na amtazi, ka vi hangkalari gyang ata suayeri na anda, adi ata suayeri ar duniya wa. (Col. 3:1-2). Tsa dimhadimhari ka tsa kuba ka Hyel, antu tsa apa nwa na ku ncidzi ata mnya yimi, na ana ya munya akwa sakari (Zabura 1:3); Apa tsa nwa na jirari, ata ya munya hang. Tsa adi sinda hyivira mta wa, kamnyar hyirkurir Hyel na pwa natu tsa ku dluwa atar mambula na bdakkar kara ku hhyengta diffari.

HOTA NA KUMKUR

Yesu pila "I an thlatir mda na ka mpika ni tsawa; kilara mda na ku hamta jiri ali, wala tsa ku mti, tsu tsa ata si wuta mpika; antu tsuwa kilara mda na ka mpika na ata hamta jiri ali adi ata mta ba saka madi wa." (Yoh. 25:26). "Kilara mda na ata nggata labarayeri arna, ka hamta jiri aka mda na ku hyentira tsa ka mpika na akur wa, Tsa adi ata lukwa shariya wa, amma tsa ku tiramta akwa mta ka lukwa mpika" (Yoh. 5:24), mdir Kristian adi ana hyivira mta wala tsuwa mda adi

10. NKA LUWUR KI NA KA OLKUR

ata hakkata ni wa, nggeri su ku nhyengbiladzi! "mta ku shamtadzi antu tsa ku nggeridzi karkar ya mta nggeri sur nga amari, ya mta, dunar mulirnga amar?... Usa aka Hyel na ana na ala mburu dunar nggeri su atar mthlakur mburu Yesu Kristi!" (1 Kor. 15:54-57).

Mda na ku nzinzi ka mwa ka Hyel adi ana hyivira mta wa. Ma sakar ni ku hara ka tsa mta, tsa ata mwari ka kuceli, apa tu Apastle Bulus ku pila abbir "Kiri ki zhar mpika na nggini ki ra nzinzi adza Kristi na tu an na tiramta ri." (A.L. 1:23).

Mdir Kristian ana mwaba ka tsa wuta kuma Yesu, mda na ku mti kamnyar ni ka ntimta watsibar bikurni ata udzum kadikadla. Mambula na bdakkarkara tsuwa ata dangta alari ndirir Yesu, "Giri adi anzi ka damitadzi wala ndindatidzi wa. Ka giri hamta jiri aka Hyel, ka hamta jiri tsuwa ali. Akwa kir Tiddar na mbwayeri adi hang... ata jakta nka ki si dlu giri ka kiri, antu giri ata nzi ata viti l ata." (Yoh. 14:1-4). "Su natu mda adi dar wutari wala nggatari wa, su na tu mda adi dar dzamia abbir atsokta hara wa an su na tu Hyel ku dimha aka mji na ku hyirni." (1 Kor. 2:9). Mnya adi akwa duniya ni na tu mda atsokta nkirbila Bdakkur tsidi na amtazi na ku dimhadzi aka mji na ku mwa akwa kur sila mthlakur mburu Yesu Kristi azi akwa duniya ni.

Ata via diyathlu na ata hyiviranta mda (mta) mda ata wuta mdir hyenta wala mdir mwanta labar ar Hyel akwa hota na tsikirni. Tsa akwa sika ka tsa mwanta mambula na kicikica ni aka Hyel ka damwa. Mpika ka mambula ku msirantadzi ta kadlirti ar dza na ar mta ni, ka limta ka lukwa nyarfuru na ar amtazi adza Yesu na ku hyir ni ka mta ata udzum kadikadla kamnyar ni. Kucelkucelkur akwa lalita ni akwa kuta kir Hyel ata vi na tu mthlakur ni ka mdirki ni ata lalita ni ka ndirayeri ngini na ar hua "Yauwa, ga mafa na pwa, ka na jiri ... Asira akwa msirakur ar mthlakur nga." (Matta 25:21). Shatan adi ka kuhyikur ata kirari kira wa, kamnyar "mdir boni ni ku si mti, tu mjir hyentir Hyel ku mwanta ni ka tsa nzinzi adza Ibrahim akwa vi lakusa na amtazi." (Luka 16:22). "Antu l ku nggata

kuraku amtazi na ata pila, 'Ka ga rubuta na nggini: Da ka barka mji na ku mti akwa kithlir ar mthlaku, kulini ka ba akumazi.' 'Da ka barka jiri,' ndi mambula 'Da ata si wuta hhurmtahhura akwa kithliri da, kamnyar harar da ata nu dilpa da.' (Suna Kilardzi 14:13).

LABAR NA TSIKIR

Ya ga mdir karata, ka Hyel dlar nga ka ga hamta diffa ga aka mda na ku hyir nga, kamnyar tsa akwa gari ala ga kulini ata pila "Nka giri adza ra ka shanga diffa giri." (Zorinkir shariya, Kubawar Sharia 30:2). Hamta diffa ga na ku hhuri ka na ata buba nga ni aka Yesu. Tsa ata na ala ga diffu bilin ka hangkal na bilin. Ga adia poktadizi ka diffa ga na ata pokta nga ka ga nu nggukar ni na dimi wa, kamnyar akwa diffa mda antu dzamayeri na dimi dimi ana sibila,...." (Markus 7:21). Zhar bikuyeri arnga ka ga kisi su na kalkal kamnyar biku ka watsibar ni – Mta, amma cautir Hyel na gapani an mpika na akur wa, atar Kristi Yesu na mthlakur muburu." (Romawa 6:23).

Antu ga na ku hamta mpika ga aka Hyel, "Ka ga Kisi ndirayeri na ar jirkur na tu l ku hyippa ala ga bubal, tu ka da nzi ala ga seda na tu ka ga nuwa, ka kasa nzi akwa jirkur ka hyirkur kamnyar tu ku nzi sur mburu atar mwardzi ka Kristi Yesu." (2 Tim. 1:13). Kamnyar tsu apani antu Bulus ku mbuta akwa 2 Tim. 1:12, "l ku sinda mda na tu l ku mbursa ka tsa, antu l ku mbursa abbir tsa atsokta bilata su na tu tsa ku hamta ali lapiya har ka vidza aka viri na ndaka" ka ga kilangta kir nga atar hamta jiri arnga aka Hyel, ka ga hara adduwa akwa dunar mambula na bdakkarkara, kisi kirnga akwa hyirkur ar Hyel, ka ga puta ncanga dodu ata Yesu, na an Laku, ka jirkur, ka mpika tsuwa, mthlakur mburu na ata jakta nka tartar kamnyar ka tsa fata madar ni – "Kuhyir Kuhyiyeri ka mthlakur mthlakayeri." (1 Tim. 6:15).

"Tu aka mda na atsokta kisi giri ta giri a ndla, ka namta giri kula biku kamnyar ka giri nzi ka kuceli akuma vi sili arni –

antu ka sili, ka olkur, ka duna, ka kuhyikur nzi aka Hyel na duku shini, na mdir mbanta mburu atar Yesu Kristi na mthlakur mburu, akwa zamanayeri na tiramta ka na kulini, ka ba saka mada! Amen." (Yahuda 24,25).

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)